

САНА ОЛОХ

Х а н а т
1931 сүл алтынны
Ытан тахсар

ССКП ЧУРАПЧЫТААБЫ РАЙКОМУН УОННА НАРОДНАЙ
ДЕПУТАТТАР ОРОЙУОННААБЫ СОВЕТТАРЫН ОРГАНА

№ 33 (5545)

1981 сүл, Кулун тутар 17 күнэ
ОПТУОРУНЬУН

Сызната
2 харчы

ТЭРИЙЭР ҮЛЭ ТУТААБА

Толорууну хонтурюуллааһын уонка бэрэ-
бэрэһэлээһин тэрийэр үлэ быстыспат сор-
бото буоларынан партия киникээ ураты
суолтаны биэрэр. Ол, чуолаан, сүбү аҕай
үлэтин түмүктээбит ССКП XXVI съёһин до-
кументтарыгар өссө биридэ дьэһкэти
көһүннэ. Табаарыс Л. И. Брежнев Кини Ко-
митет Отчуотунан дакылаатыгар: «Уураа-
бы ылын да, ону ыймпыбыт болдьоххо
халбаһаабакка толорууну ситиһиэххэ наа-
да. Дьэ итиникээ хонтурюуллааһын күү-
һүрдүү көмөлөһүөх тустаах. Онон ити хон-
туруул утумнаахтын уонна уталыппакка,
үөһэттэн уонна аллараттан бири тэһиэ
олохтоһуохтаах дьэһи чопчу соругу уу-
руорда.

Партийнай үлэ бу тутуах болпурюһугар
ССКП обкома бийикээ элбэх нөмөнү оҕо-
ро. Агардас 1980 сылга оройуонга об-
ком хас да биригээдэтэ, юни аппаратын
элбэх эппикээтээх үлэһиттэрэ сүлдэһи үрдү-
кү партийнай органнар, оройуоннаабы пар-
тийнай конференция уураахтарын уонна
отчуоттуур-быыбардыыр партийнай мун-
наахтарга коммунистар критическэй эти-
лэрин олоххо киллэрингэ хонтурюулоу олох-
тоһун, тэрийин дьыалатыгар быһаччы кө-
мөлөстүлэр.

Толорууну хонтурюуллааһынга чуолкай
система олохтоһор эрэйиллэр. Онон сн-
бээстээн ССКП райкомун үлэтин регламе-
ныгар бу болпурюс тусла раздэһынан
кыллэриллибитэ. Райком аппаратыгар кар-
точнай система олохтоһо. Бүрөбэ көрүл-
лүбүт сүрүн болпурюстар 39 бырыһыана-
ра туолууну хонтурюуллааһын бэрээдэги-
нэн дьүүлээһинниклэр. Салайар үлэһит-
тэр отчуоттара уонна информациялара бы-
лааннаахтык итиллэр буолла. Араас сүбэ
муннаахтарга, семинардэрга бу болпурюс-
ка болжомто улам ууруллар буолан иһэр.
Партия райкомун эппикээтээх үлэһиттэрэ
миэстэбэ сүлдэһи туолууну хонтурюуллаа-
һыннара, онно көмөлөһүүлэрэ балаачча
күүһүрдэ. Быйылгыттан сабалаан партий-
най тэрийлэлэр секретардарыгар «Төгүрүк
остуол» тэриллэн эрэр. Бастабы баскээд
олунньу саҕатыгар совхозтар парткомна-
рын секретардарын уонна кинилэр сол-
буйааччыларын кытары ытылыһына. Онно
кэпсэтин юниһигэр туолууну хонтурюуллаа-
һын уонна бэрэбэрээһини турда.

ССКП райкомун бюрота партийнай тэ-
рийлэлэр отчуоттуур-быыбардыыр мун-
наахтарыгар уонна XXVI оройуоннаабы
партийнай конференцияга киирбит крити-
ческэй этилэрин олоххо киллэрингэ анаа-
лаах дьаһаллары биһэргэттэ. Ол быһы-
тынан, 18 этики партия райкомун аппара-
та, 24-дү райсовет исполкома, 6-ны
ЫБСЛКС райкомун аппарата толоруохтаах-
тар. Оттон олохтоох суолталаах 51 этики
маһнааһы сүһүөх партийнай тэрийлэлэр
олоххо киллэриэхтээхтэр.

Ол эрэри партийнай-тэрийэр үлэ бу ту-
таах салаатыгар бийикээ биллгин даһаны
элбэх итээстэр бааллар. Быйыл XXIII уо-
балаастаабы партийнай конференцияга бн-
һиги райкоммут бу болпурюска киирдээх-
тик сэмэлэһэн турар. Бири болпурюска
киикээһи уураабы ылыны практиката
кыһан суох оҕоһулуубата. ССКП райко-
мун аппаратыгар уураахтар туолууларын
хонтурюуллааһын чуолкай системата кы-
таанаахтык олохтоһо илик. Бу улахан итэ-
бастар туоратыллыах тустаахтар.

Хонтурюул карточнай систематын бодон
маһнааһы сүһүөх партийнай тэрийлэлэргэ
эмкэ олохтоһуохтаахтык. Оттон дьэһи пар-
тийнай тэрийлэлэргэ итиникээ секретардар
дневниктарын үлэһиттэр наадалаах.

Уураахтары ситиһинилээхтик толоруу
үсүлүбуйаларыттан биридэстэринэн ки-
килэри үчүгүйдик бэлэмнээһин буоларын
опыт көрдөрөр. Хас биридин уураахха
ымыллар дьаһаллар, олору толорууга эппи-
кээтээх дьониср, чопчу болдьохтор ыйыл-
лаахтаахтар. Оттон бийикээ ити көрдөбүл-
лэр өссө да толору олохтоһо киллэр.

Бэрэбэрээ форматынан чопчу
уураахтары толоруу туһунан эбэтэр
үлэ бүтүннүүтү туһунан отчуоттары ити-
ти буолар. Бийиги үгүс партийнай тэрийл-
элэрбит итиникээ мэлдьи түтүспаттар. Карл
Маркс аатынан совхоз парткома (секре-
тары Оконешников М. С.) 1980 сүл үста-
та бэйэтин муннааһар бири да сыахтаабы
партийнай тэрийлэ секретарын, бири да
специалиһы, бири да отделение управ-
ляющей отчуоттаппатаба. Оттон Эрлики
Эрстини аатынан совхоз парткома (секре-
тары Дмитриев Н. С.) биэс сыахтаабы тэ-
рийлэлэр секретардарыттан бири эр
истибитэ. Атын да партийнай тэрийлэлэргэ
балаһыанна итинтэн ордуга суох. Итинни-
ти итиникээ үлэһигэр сатамната көстөн ту-
рар.

Маһнааһы сүһүөх партийнай тэрийлэлэр
администрация үлэтин хонтурюулуур бы-
рааптаахтар. Бийикээ 7 партийнай тэрийл-
элэ 11 этики комиссия тэрийлибитэ.
Хомойуох иһин, бары совхозтардаабы,
райпотаабы, интернат-оскуолаабы партий-
най тэрийлэлэр ити комиссиялары үлэһит
иликтэр.

Сорох партийнай тэрийлэлэр (Эрлики
Эрстини Чакырдаабы уонна Хадаардаабы,
«Чуралчы» совхоз Килэкиктээби уонна
Арыылаахтаабы отделениеларынаабылар)
баччааһига дьэһи ааспыт отчуоттуур-быы-
бардыыр муннаахтарга коммунистар ирч-
тическэй этилэлэригэр туһааннаах дьаһал-
лары ылыммакка олороллор. Бу итээһин туо-
ратарга парткомнар сүһал дьаһалы
ылыахтаахтар.

Толорууну хонтурюуллааһынга ураты
эппикээһи ССКП райкомун иһикээһи пар-
тийнай комиссияга сүтэриллэр. XXVI оро-
йуоннаабы партийнай конференция сөпкө
бэлкээтээбитин курдук, ааспыт өтүгэр бу
комиссия бэйэтин хонтурюулуур эбээһинэ-
һин мөлөхтүк толорбута. Комиссия саҕа
састааба (председатель Васильев И. П.)
итини үчүоттуура наада.

Итиникээ ССКП райкома народнай хон-
туруул оройуоннаабы комитетин, партий-
най тэрийлэлэр хонтурюул олохтоох груп-
паларын уонна постарын уураахтар туо-
лууларын хонтурюуллааһынга былааннаах-
тык туһанаах тустаахтар.

Хонтурюул уонна бэрэбэрээ формаларын
итиникээ ылымаларын сатабыллаахтык, кө-
дүүстээхтик туһанан ымыллар уураахтар
болдьохторугар толоруллан иһиклэрин сн-
тиһи, бу дьыалага коммунистар, салайар
кадрдар эппикээһиһи мунутуурдун
үрдэтин—ССКП райкомун, бары партийнай
тэрийлэлэр улахан суолталаах соруктара.

Э. МОНАСТЫРЕВ,
ССКП райкомун тэрийэр
отделын сөбүдүсэһэ.

КӨБҮ КҮҮРДЭР

ССКП XXVI съёһин ра-
бочай делегаттара респуб-
лика бары үлэһиттэригэр
ыгырылыларын Карл Маркс
аатынан совхоз «Аартык»
комсомольскай ыччат фер-
матын коллективигэр отде-
ление зоотехника В. К.
Ефремова биһиккэрдэ.

Ыаннык сыттар итиникээ
дьылаанан эппикээһи бу
ыйынан үт ыамын түөрт
ыйдаабы сорудаһын толо-
роорго соруктаанылар.

«СО» корр.

Ийэ дойдуга ытык иэс

Оройуон үлэһиттэрэ, со-
ветскай норуот бүтүүнүн
курдук партия XXVI съё-
һин үлэтин улахан болжом-
тоһон кэтээн көрдүлэр, ки-
ни ыйылыларын, туруорбут
соруктарын бири санаанан
биһириниллэрин биллэрдил-
лэр.

Бийиги байыаннай комис-
сариалпыт бары үлэһиттэ-
р, Ийэ дойдularын иһик-
гэр ытык иэстэрин төлүү
Советскай Армия уонна
Муоратаабы-Байыаннай
Флот кээкээтигэр сулууспа-

бы ыгырыллар эдэр ычча-
ты бэлэмниргэ туһаайып-
лыбыт үлэни ытар дьон,
хаан-уруу Коммунистичес-
кай партия Ленинскай эй-
лээх тас политикаһын ди-
ринник айууллар.

ССКП XXVI съёһа буол-
бут сылыгар дьиктээх ба-
йыаннай сулууспага ыгы-
рыллыахтаах оройуон уо-
латтара үөрэх-билии, эт-
хаан аттунан сайдыыларга
интилленилэр урунку сыл-
лардаабыр биллэрдик ту-
буста, байыар үгүс өттү-

лэра ГТО значиктарынан
буоллулар уонна начальнай
байыаннай бэлэмнэһини
ситиһинилээхтик бардылар.
Итиникээ оскуолалар ба-
йыаннай-спортивной база-
ларо салгыы хаһаан иһэрэ
улахан көмөлөһө.

Оройуон эдэр уопаттара,
ССКП советскай норуот
эйлээх, дьоллоох олоһун
туһугар сабалаа чыһамны-
тыгар эппикээһи, төрөөбүт
Ийэ дойдularын Сэбилэ-
нилээх Күүстэрин кээһи-
тигэр туйгунуку сулууспа-
лыырга хаһан баҕарар ба-
лам буолар иэстээхтэр.

Прапорщик С. СОБАКИН.

Эбии быыбар түмүгэ

Оройуон Советыгар ытыллыбыт эбии быыбарга
5 №-дээх уокурукка райпо бырабыланыһатын пред-
седателэ Монастырев Николай Ильич, 27 №-дээх уо-
курукка Субуруускай аатынан совхоз директора
Ефремов Анатолий Васильевич, 47 №-дээх уокурукка
Чурапчы абыс кылаастаах оскуолатын директора
Абрамов Роман Романович, 50 №-дээх уокурукка оро-
йуоннаабы кини балыһа кылаабынай врача Филип-
пов Михаил Львович бири санаанан депутаттарынан
талыллынылар.

Райсовет сессията ыгырыллар

Райсовет исполкома народнай депутаттар уон сэт-
тис ыгырыллаах оройуоннаабы Советтарын алтыс
сессиятын 1981 сүл кулун тутар 25 күнүгэр ыгырарга
быһаарда.

Сессия көрөр болпурюһа: ССКП XXVI съёһин
түмүктэрэ уонна Советтар тэрийэр - маэссобай үлэ-
рин салгыы тупсары соруктара. Дахылаатчыт — рай-
совет исполкомун председателэ М. Е. Пермьяков.

Сессияга райсовет депутаттарын тэһи сессияга ис-
полкомнарын председателлэрэ уонна секретардара,
совхозтар директордара, парткомнар секретардара,
предприкиаллар, учреждениелар уонна тэрийлэлэр
салайааччылары ыгырыллар.

„Салют-6“ станцияга —саҕа экипаж

Космонаатар Владимир Коваленок уонна Вик-
тор Савиных «Салют-6»—«Салют Т-4»—«Прог-
ресс-12» орбитальной комплекс бортугар үлэ
программатын толорууга киирдилэр. Кулун ту-
тар 13 күнүгэр тиксиккэнэри кэнниттэн космо-
наатар станцияга көһөн киирдилэр.

Экипаж салаллар режимга станцияны сал-
гыы туһанары хааччыар туһугар борттаабы
системалары уонна аппаратуралары эбии бэрэ-
бэрэһэлээ, сэрэтэр дьаһаллары ылыаба уон-
на сорох прибордары итэһиэ оҕоһуктары сол-
буйуоба. Космонаатар «Прогресс-12» таһааһын
сүөкээһингэ киирдилэр.

Орбитальной комплекс бортугар үлэ прог-
раммата сир айылбатын баайын үөртэтини,
технологическай, астрофизическай, уонна тех-
ническэй экспериментэри, медико-биологичес-
кай чинчийинилэри көрөр.

«Салют-6»—«Салют Т-4»—«Прогресс-12» орби-
тальной комплекс бортугар сабаламмыт үлэ
саҕа сүһүбэ наука, техника уонна норуот ха-
һаайыстыбатын интериэстэригэр космическай ку-
йаары салгыы үөртэтин уонна баһылааһын туһу-
нан ССКП XXVI съёһин историческай уураахтарын
олоххо прантическэйдик киллэриннэн буолар.

[ССТА].

Биһириибит, өйүүбүт

Бийиги, олох-дьаһах ком-
бинатын атаһа-таһаһын ти-
гэр сыаһын 14 үлэһитэ,
XXVI партийнай съезд ра-
бочай делегаттарын «Пя-
тилетие хас биридин күнү-
гэр—үлэ үрдүк оҕорум-
туотун!» дьэһи республика
бары үлэһиттэригэр ыгы-
рылыларын айуубут.

Олунньу ыйдаабы ба-
лааммытын болдьоһун иһи-
кээ—19 чыһылаага то-
лорбуппунт. «Партийнай
съезд үлэһигэр кэмнэригэр
мунутуур үрдүк оҕорум-
туолаах үлэһит» дьэһи со-
руктааммыт киирбиккитин
300 солк. аһары толорбуп-
пунт, ыгырымы бу ылбыт та-
һаһаһын ыһыктыбалпыты-

Е. НОГОВИЦЫНА,
атах таһаһын тигэр
сыах биригээһинэр.

ПРОПАГАНДИСТСКАЯ БОЛОХТОР

ССКП обкомун уонна
райкомун үс пропагандис-
тскай бөлөһө совхозтар от-
делениеларыгар сүлдэһи
съезд матырыйаалларыгар
лекциялары аахтылар, се-
минардара ыыттылар, элбэх
практическай көмөнү оҕор-
дулар.

Пропандистскай бөлөх
састаабыгар Саха АССР
Олохтоох промышленноһын
министрэ П. А. Василенко,
тыа хаһаайыстыбатын боро-
дууталарын соҕуотупкалаа-
һыкка уонна хаачыстыбага
республикатаабы инспекция-
тын инспектора Ю. Н. Полз,
историческай наукалар кан-
дидаттара М. М. Хагылаев,
тыа хаһаайыстыбатын нау-
каларын кандидат Ф. Д.
Патров бааллар.

ОБЩЕСТВЕННАЯ БЭРЭЭДЭГИ САЛГЫ ТУПСАРЫАХХА

Урут итириктээһини уонна курдук, ааспыт бэтинсээ, 1981 снл кулун тутар 13 күнүгэр, ССКП райкомун иккис пленума «Итириктээһини уонна алкоганизмы утары охсуһууну күүһүрдүүгэ, общественнай бэрээдэги бөбөргөтүүгэ» ССКП Кини Комитетын уонна партия обкомун уураахтарын олоххо ыыларын туругун уонна оройуоннаабы партиянай тэрилтэ сорууттарын туһунан» боппуруоһу дүүллэстэ. Дахылааты ССКП райкомун иккис секретара С. П. Макаров оҕордо.

ССКП XXVI съёһа биһиги дейдубут абыс уонус сылларга, ол иһигэр XI пятилетка сылларынгар экономическай уонна социальнай сайдыытын, өбб дөйду билигини балаһыанньатын, партия политическай, тэрийэр уонна идеянай итир үлэтин бүтүннүүтүн киэҥик хаһан ырытпа, ССРС-ка коммунизмы салгыты түтүү улууканаах программатын туруорда, марксизм-ленинизм теориятын айымньылаахтык сайыннара. Табаарыс Л. И. Брежнев социалистическай олох снэрин, саага киһини итин уонна духсоннай төрүттэрин бөбөргөтүү боппуруостарыгар диригник, киэҥник тохтоото. Чуолаан, саага киһини итин боппуруостара өссө да быһаарылла илктэрэ, баар ыахтар ситэ туһаныллыбаттара бэлиэтэнэ уонна саага киһини итэн таһаары социальнай политика биһир улахан соруугунан турда.

Оройуонна итириктээһини уонна алкоганизмы утары охсуһууну күүһүрдүүгэ, общественнай бэрээдэги бөбөргөтүүгэ элбэх үлэ ыытыллар. Ол эрэри көдүүһэ билигин да намыһах. Оҕоһулуубут буруй уопсай ахсааныттан 1979 сыллаахха 30,4 бырыһаана, оттон ааспыт сылга 36 бырыһаана арыгыттан төрүттээх.

Ааспыт биэс сылга буруйу итирик туруктаах сылдан оҕоруу уопсай буруй үс гыммыттан иккитин ылла. Итидэр билигини кэмтэ итириктээһини уонна алкоганизмы утары охсуһуу ханниг да кэмнээбэр күүскэ, балааннаахтык, бары күүһү түмүүнэн ыытыллара эрэйиллэрин этэлэр. Хас биһирдин коллектив чилиэнэ, салайар үлэһиттэр, общественнай тэрилтэлэр маныаха болсомтолоруу күүһүрдүүх, итир-ойдотер үлэни күнүгэ ыытыах кэриннээхтэр.

Онуэс пятилетка сылларыгар Бахсыга уонна Соловьевка буруйу оҕоруу сыһыа ачытыллыбыт эбит буоллаһына, Мугудайга, Сыллагга, Чакырга, Кытаанааха төтөрү элбэтэ. Оттон Чурапчы сэлээнэтигэр оройуонка таһаарыллар буруй агарын кэринэ оҕоһуллар. Ол курдук, бэрээдэги кэһини райпо, «Якутколхозстрой» уонна «Якутсельстрой» тутар-таһаар уоһастактарыгар, «Якутмелиоводстрой» мехуостогар, 13 №-дээх СПТУ-да, дьэ-уот уонна коммунальнай хаһаайыстыба управлениетыгар ордух үгүстүк таһаарыллына. Итирик туруктаах общественнай бэрээдэги кэһини административнай миэрэлэргэ тардыллы, милицияда аралыылды урукку дьыллардааһар биллэрдик элбээтэ.

Субуруускай аатынан совхозка кладовищынан үлээбэит Попов А. П. үгүстүк арыгылаан, түстөөх үлэтигэр киэһинэйэ суохтук сыһааннаһан ССКП хэжэтигэ таһаарыллына. Тохсунньуга Карл Маркс аатынан совхоз Болугур-аабы отделениетын механизатордарын мунууһун кэһиниэт кол-луктивнай арыгылааһын түмүгэр-и тоһон өлбө. Обществаннай бэрээдэги арыгылааһын тэрийи-

ни бобор туһунан уураахтары кэспиттерин иһин отделение управ-ляющей А. П. Ефимов, партия-най тэрилтэ секретара М. М. Дио-доров партиянай миэрэлэргэ тардыллылар.

Итириктээһини уонна общес-твеннай бэрээдэги харыстааһын-на уопсай итир-ойдотер үлэлэр былаанаахтык уонна утумнаах-тык барар сирдэригэр үлэһиттэри ой-санаа өттүнэн итинигэ үтүү үгэстэр баар буоллулар. Бастык бэрээдэги иһин охсуһууга ыгы-рылаах Төлөй Диригин биригээ-дэтигэр, дизельнай электростан-цияга итириктээһин уонна об-ществаннай бэрээдэги кэһини тү-бэлтэлэрэ таһаарыллыбаттар.

Дьону ой-санаа өттүнэн итин-гэ общественнай бэрээдэги кэ-һини уонна буруйу оҕорууну сэрэтингэ, дьону кытта биһирди-лээн үлээбэ дьаһаллар ахсааннара да, хаачыстыбалара да билигини кэм көрдөбүлүгэр эппиэттээбэт-тэр. Ордук кырыы уоһастактарга, биригээдэлэргэ ити үлэ мөлхөтүк тэриллэр.

Биһиги миэстэлэрдээһи тэрип-тэлэрбит таһаарар уураахтара уон-на быһаарыллара сокуон күүһэ күүстээх буолуохтаахтар. Оттон дьингэр сорох нэһиликтэргэ эр-гин үлэһиттэрэ арыгыны атыы-лааһыны бэрээдэктир туһунан олохтоох советскай органныр дьаһалларын толорботтор, нэһи-лиэннэ снэрдээх баатын уонна модьуйуутун аахсыбаттар.

Бэрэбэркэлэр - көрдөрөллөрү-нэн, итириктээһини уонна алко-голизмы утары охсуһууну күүһүр-дүүгэ, общественнай бэрээдэги харыстааһынга Болугур, Одьу-луун, Мугудай сельсоветтара, партиянай тэрилтэлэрэ кэллм бы-лаана суох үлэһиттэр. Табаар-ыстыы сууттар үлэлэрэ уота-күөһэ суох барар. Ааспыт сылга баара-суоһа 49 дьылааны көрдү-лэр. Народнай добровольнай дружиналар үлэлэрэ тупсан биэр-бэт. Оройуон иһингэр ааспыт сылга дружинниктар 112 эрэ күн дьуһурустубаа таһыстылар. «Якутколхозстрой», лесопункт, «Якуткоммунаэнерго», орто оскуо-ла, «Якутсельстрой», тыа хаһаа-йыстыбатын управлениетын кол-лективтара сыл устата 1—3 эрэ төгүл таһыстылар.

Арыгылааһыны уонна алкого-лизмы утары охсуһууга, общес-твеннай бэрээдэги харыстааһын-га туһайылыбыт уураахтары олоххо киллэрингэ совхозтар парткомнара, дирекциялара би-риэмэтингэр сөптөөх дьаһаллары ылан испэттэр. Карл Маркс аа-тынан совхоз парткома (секре-тарь М. С. Оконешиников), ди-рекция совета (директор Е. Е. Васильев) общественнай бэрээдэги кэһиликтэ элбэхтик таһаарылла-рын үрдүнэн итин утары охсу-һууну күүһүрдүү туһунан боппу-руоһу дүүллэспэттэлэр, тахсыта-лаабыт буруйдааһа сөптөөх сыа-набылы биэрбэттэр. Партком мунууһахтарыгар идеологическай үлэ боппуруостара сэдэхтик кө-рүлэллэр.

Сыллагга бу үлэни салайыы партиянай тэрилтэ (секретарь Макарова К. В.), сельсовет испол-кома (председатель Баишев Б. П.) өттүлэригэр ситэтэ суох. ДНД табаарыстыы суут үлэлээбэттэр. Аһыа киэҥик тардыллыбат, үлэ контуруолламмат.

Биһиги обществобытыгар киһи обществовнай активнаһын уонна сознательнаһын үүнүүтэ—үлэ кол-лективын оруола күүһүрэн иһин-тин кытта ыкса сибээстээх. Үлэ

коллектива хаһаайыстыбаннай эрэ буолбакка, ону тэнэ политической организм бастаах сүһүөгэ. Кол-лектива общество э к о н о м и ч е с к а й, политической уонна духсоннай сайдыыга бары-га көстөр. Ааспыт өттүгэр кол-лектив быһыытынан балаһча түмсүүлээхтик уонна тэрээһин-нээхтик «Сельхозтехника» холбо-һук (тт. Борисов Е. А., Попов В. В.), промкомбинат (тт. Листи-ков А. П., Монастырев Г. Г.), ди-зельнай электростанция (т. Фур-татов С. А.), о. д. а. үлэлээн кэллилэр.

Коллектива итир үлээбэ, уоп-сайынан коллективы салайыыга эппиэтинээ суох буолуу, ыһы-кыны холобурун суолу тутар уонна өрөмүөннүүр управлене-ба көрбүт. Начальник Снэцев И. И. үлээбэ-хамнаһа ирдэбилэ мөлхөх, идеологическай планер-калары, оперативкалары ыытат. Коллектив мунууһахтара бириэмэ-тигэр ыытыллыбаттар, профилакти-ка совета, табаарыстыы суут, ДНД, о. д. а. общественнай тэ-рилтэлэр үлэлээбэттэр. Ити тү-мүгэр общественнай бэрээдэги кэһини, үлээбэ борогууллааһын, хойутааһын маассабайдык тахса-рын үрдүнэн буолуохтаах буолбу-тун курдук аһаран иһэллэр.

Эт-үүт комбинатыгар (тт. Малы-шев А. К., Монастырева З. М.) общественнай тэрилтэлэр эмээ-кумааһыга эрэ сылдьаллар. Ити-нээх майгынылар балаһыаннаа «Якутсельстрой», лесопункт, «Якутмелиоводстрой» коллектив-тарыгар баар.

Оройуон иһингэр сельсовет быһбардыыр уокуруктарынан и-тир үлээбэ микрорайонунан үлэ-лээһин тэриллибитэ. Ол эрэри бу үлэ олус мөлхөтүк барар. Ыччаты итин үлээбэ ЫБСЛКС райкома комсомольскай тэрилтэ-лэр оруолларын үрдэппэтэ. Ком-сомол райкома арыгылааһыны уонна алкоганизмы утары охсу-һууну, ыччаттар илээтэ кэмэригэр туһалаахтык тэрийини чопчу со-рук быһыытынан былааннаан утумнаахтык тэрийэрэ эрэйиллэр.

10 орто, 7 абыс кылаастаах ос-куолаларга 400-тэн таһа учуутал-лар, итээччилэр үүнэр көлүөнэни коммунистическай ойго-санааһа, снэргэ-майгыга, олоххо активнай сыһыанга, үлээбэ итээлэр, ыччат-тар кэһиннэ-чэбдик буолалларын туһугар сыраллаһан үлэһиттэр, формалара сылган снл тупсарыл-лан, диригээн иһэллэр. Ол үрдү-нэн билигин дэбаны оскуалалар төрөппүттэри кытта ыкса сибээс-тээх үлэлээһиннэрэ ситиһилибитэ, Ылахан итиллинилээх оҕолору кытта үлэ көдүүһэ кыра. Олоххо активнай сыһыанга уһуйуохтаах пионерскай, комсомольскай тэ-рилтэлэр, учкомнар, кылаастар активтарын үлэлэрэ элбэх көтү-түүлээхтэр. Районо инспекторда-ра итир үлэ итээстэрин дириг-ник арыбаттар, сытытык ту-руорбаттар. Маныаха сөптөөх түмүктэри оҕоруохха, оскуолалар итир-үөрэтэр үлэлэригэр өссө үрдүк көрдөбүлү туруоруохха.

Обществаннай бэрээдэги ха-рыстааһынга уонна үлэ дьыс-пиклиниэтин бөбөргөтүүгэ проф-союзнай тэрилтэлэр үтүү үлэни ыытыахтаахтар. Ол эрэри ары-гылааһынтан элбэх үлэ күнэ сүтэ-рин, дэһ-оһол тахса турарын үр-дүнэн киһилэр уота-күөһэ суох үлэһиттэр.

Культурнай-сырдатар тэрилтэ-лэр, киносоёт (тт. Кондинскай И. И., Егоров И. Д.) үлэһиттэри

снэргэ-майгы, эстетическай итин боппуруостарыгар оруоллара өс-сө да намыһах. Үтүү Культура дьыллар, киноустановаалар үтүү-гэи ис хоһоонноох культурнай-маассабай үлэни утумнаахтык ыытаттар, ыччаты, дьону түмэр дьаһаллары сэдэхтик тэрийэллэр. Хатылы, Болтоҕо, Чакыр, Арыы-лаах Культураларын дьылларын ис көстүүлэрэ тупсаһа суох. Үтүү киноустановаалар маассабай үлэни мөлхөтүк тэрийэллэр. Куль-тура дьыллар, театрдар, библио-текалар культура дьиннээх киһи-иэркизи, үлэһиттэр илээтэ бириэ-мэлэри көдүүстээхтик атаарар, билиилэрин-көрүүлэрин кэһити-нэр, илэлэрин сайыннарар миэ-стэлэринэн буолалларын, көрдө-рүүлэр кинофильмнэр итир суол-таларын толору туһанар иһин айымньылаахтык үлэлээһиннэри ситиһээххэ.

Прокуратура, суут, милиция, ДНД, ГАИ уонна баһаарынай над-зор үлэлэригэр кээхэ итээбэт, көтүтүүлэр бааллар. Правовой билиилэри пропагандалааһын си-тэтэ суох, буруйу оҕорууттан сэр-этэр үлэ таһыма намыһах. Ити-риктээһин, бэрээдэги кэһэр дьонно-ру, ыччаттары уонна урут буруй-дана сылдьыбыт, хааһыттан кэлбит дьоннору кытта биһирди-лээн үлэ сөптөөхтүн тэрийилбэт. Силлэстийэ хаачыстыбата өссө да намыһах.

Итириктээһини уонна алкогели-зы утары охсуһууга, обществен-най бэрээдэги харыстааһынга, үлэ дьысспилиниэтин бөбөргө-түүгэ оройуон партиянай, совет-скай, профсоюзнай, комсомоль-скай тэрилтэлэрэ уонна админис-тративнай органныр иһикитин өссө ордуу дьаныардаах, утум-наах үлэни ыыталлара эрэйиллэр.

ССКП XXVI съёһин уураахта-рыгар сөп түбэһиннэһэн идеянай итир үлэни тосту тупсарыахха, бу дьылааһа общественность ба-ры бүтүүн турунуутун ситиһээх-хэ.

Таб. С. П. Макаров дахылаатын дүүллэллэһигэ бастаһынан тыл эппиү ССКП райкомун чилиэнэ, Чурапчы сельсоветын исполкомун председателэ М. И. Белих ити-риктээһини уонна алкогелизмы утары охсуһууга, общественнай бэрээдэги харыстааһыны күүһүр-дүүгэ таһаарыллыбыт уураахта-ры олоххо киллэрингэ ыытыллы-быт үлэлэри билиһиннэһэн туран, уураахтары толорууга эппиэти-из камыһаһын бэлиэтээтэ. Ол курдук, арыгыһыттары, бэрээдэги кэһээччилэри саралыыр фотоап-тина, сатирическай хаһыат таһа-арыллыбатыгар. ДНД дьуһуурус-тубатыгар көтүтүү элбэх. Маны туоратыыга туһаннаах дьонтон ыйытыны күүһүрдүүххэ.

ССКП райкомун чилиэнэ, оро-йуон прокурора В. С. Васильев уураах толорулуутун контуруол-лааһын кыаллыбатынан бастаан уота хамсааһын тахсан иһэн сы-һыа умуллан барарын, суут пред-ставлениеларыгар дьаһаллар кэ-мигэр ыытыллыбаттарын критика-лааһа, үлэ коллективтарыгар пра-вовой билиилэри тарбатыы, со-куоннары кытаанахтык тутуһуу-нары сорууттарыгар тохтоото.

Арыгыны атыылааһынга сельсо-веттар таһаарар быһаарылырын райпо бырабылланнаһа үгүстүк кэһэр. Ол курдук, Хатылы, Бол-тоҕо, Соловьев сельсоветтара нэһиликнээх көбүлээһиннэн та-һаарыт быһаарылыра олоххо киллэриллэбэттэр. Маныаха ыйыгы оҕоһулуубата. Ол туһу-нан ССКП райкомун чилиэнэ, бу-буруускай аатынан совхоз ди-

ректора А. В. Ефремов эттэ. — Профсоюзнай тэрилтэлэр үлэһит быраабын эрэ туһунан көрөллөр, оттон киһи эбээһинэ-һин умналлар. Онносор арды-һар үгүстүк арыгылыыр, боро-гар үгүстүк арыгылыыр, суол-туулуур дьону көмүскэһэр суол-га тураллар. Кэһини дьон олоһор сиринэн итир үлэ эмээ уота-күөһэ умуллан барда. Маныаха проф-союзтар райкомнара, партиянай тэрилтэлэр ирдэбили күүһүрдэ-лэрэ эрэйиллэр,—диэтэ ССКП райкомун чилиэнэ, Карл Маркс аатынан совхоз механизатора С. Х. Матвеев.

ССКП райкомун чилиэнгэр кандидат, «Чурапчы» совхоз шо-фера П. Д. Дьячкова дьону итинигэ үлэ коллективтарын оруолларын үрдэтингэ, ордуу кырыы уоһастактарга болсомтону күүһүрдүүгэ этини киллэрдэ. Нэ-һиликтэргэ ДНД, табаарыстыы сууттар үлэлэрин тупсарыыга, нэ-һиликнээх мунууһахтары тэрийи-гэ санааларын атаастаста.

— Арыгылааһынтан сибээстээн дьонно эһэйиллэрэ элбэх. Ол эрэри маныаха профсоюзтар мосткомнара орооспогторуттан ардыгар болоничнай дикстэри сыһа таһааруу таһаарыллар. Ор-дуу дьысспилилээх балаһыаннаа арыгыһыттар эмтэһэн баран хаттаан иһиннэригэр баар. Ити алкогеликтэри кытта үлэ ситэ барбатын көстүүтэ. Онон боппу-руос эмтэтингэ эрэ буолбакка, ол кэһиннэн кытаанах контуруолга, биһирдэлээн үлэни киэҥик тэ-рийингэ туһайылыахтаах диэтэ ССКП райкомун чилиэнэ, оройуон-наабы балаһыа партиянай тэрип-тэтин секретара М. И. Ермолова.

ССКП райкомун чилиэнгэр кандидат, «Сельхозтехника» хол-боһуун управлеляйа Е. А. Бо-рков, коллектив баһаарыһыгар киһирбит критича сөптөөбүн били-нэн туран, итириктээһини уонна алкогелизмы утары охсуһууга, бэрээдэги харыстааһыгар үлэ-инэхтээх общественнай тэрилтэ-лэри туһаннаах оройуоннаабы тэрилтэлэр салайбаттары, киһи-лэргэ көмөнү тэрийбэттерин, сү-бэһи-аманы биэрбэттерин крити-калааһа. Киһи арыгыһыттары кыт-та үлэлээбэккэ эрэ биһир тэрип-тэттэн атын тэрилтэһэ көһөрүү үгүстүк таһаарылларын сыһаанан өөхтэ.

Холтоҕо сельскай Советын ис-полкомун председателэ М. П. Филиппов Манэ-Хангалас оро-йуонун Дьабыл нэһилиэгин олох-тохторун опиттара оройуонка киэҥик тэһийбэтэһин, ыччаттар ортолоругар ЫБСЛКС райкома мөлхөтүк үлэһитин ыйда.

ССКП райкомун чилиэнэ, си-бээс уездын үлэһитэ М. Н. Ива-нова, киһи үлэһит коллектив-гар үлэһиттэр сыһыаннаһарын туһалаахтык таһаарылыгар ыы-тыллар үлэлэри билиһиннэһэн туран, улахан түмсүүлэргэ, ыһаа-тарга арыгылааһын тэрийини кытаанахтык бобору модьуйда.

13 №-дээх СПТУ директора А. С. Шимшгин, ССКП райкомун чилиэнэ «Чурапчы» сов-хоз парткомун секретара М. С. Леонтьева, райсовет исполкомун председатели солбуйааччы А. А. Шадрин общественнай бэрээдэги бөбөргөтүүгэ нэһиликнээх таһа-ар бары үчүгэй көбүлээһиннэри киэҥик өйүүргэ, коллективтарга саага үчүгэй үгэстэри үөскэтэргэ итир үлэни иһэн далаһынаах-тык ыһтарга этинилэр киллэрдэ-лэр.

ССКП райкомун II пленума дүүллэллэһит боппуруоска туһаннаах уурааһы ылына.

